

Državna sodišča

Na splošno je v zadevah v zvezi z diskriminacijo na prvi stopnji pristojno okrajno sodišče tožene stranke (tj. osebe, obtožene diskriminacije). Ko so izčrpana vsa redna pravna sredstva, se lahko pri ustavnem sodišču vložijo individualna ustavna pritožba (<http://www.usoud.cz/>).

Ustavno sodišče

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Telefon: +420 542162111

Telefaks: +420 542161309, +420 542161169

E-naslov: podani@usoud.cz

Sodni organ za varstvo ustavnosti je ustavno sodišče, katerega status in pristojnosti so določeni v ustavi Češke republike. Ustavno sodišče ni del sistema splošnih sodišč. Njegova glavna naloga je varovati ustavnost ter temeljne pravice in svoboščine, določene v ustavi, listini o temeljnih pravicah in svoboščinah ter drugih ustavnih zakonih Češke republike, in zagotavljati, da se državna oblast izvaja v skladu z ustavo.

Ustavno sodišče na podlagi člena 87 ustave med drugim odloča o ustavnih pritožbah, ki jih pravne ali fizične osebe vložijo zoper pravnomočne in izvršljive odločbe ter druga posredovanja javnih organov, ki vplivajo na njihove temeljne pravice in svoboščine, zajamčene z ustavo. Odločbe ustavnega sodišča so dokončne in se zoper njih ni mogoče pritožiti.

Na spletišču ustavnega sodišča je na voljo vodnik o postopku v zvezi z ustavno pritožbo, ki vsebuje osnovne informacije o postopku (glej <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Državne institucije za varstvo človekovih pravic

Glavni nacionalni organ za varstvo človekovih pravic, ki obravnava kršitve temeljnih človekovih pravic, je varuh človekovih pravic (glej spodaj).

Na vladni ravni je za vprašanje človekovih pravic pristojen minister za človekove pravice, enake možnosti in zakonodajo. Drugi organi, ki se kot svetovalni organi vlade ukvarjajo s tem vprašanjem, so med drugim vladni svet za človekove pravice, vladni svet za enakost spolov, vladni svet za narodne manjšine in vladni odbor za invalide.

Varuh človekovih pravic

Varuh človekovih pravic <http://www.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

Telefon: +420 542542111

Telefaks: +420 542542112

E-naslov: podatelna@ochrance.cz

Varuh človekovih pravic je samostojni, neodvisni in nepristranski državni organ, ki ni del javne uprave in zato ni javni organ. Njegova naloga je zaščititi osebe pred ravnanjem javnih organov in drugih institucij državne uprave, kadar je tako ravnanje: nezakonito;

zakonito, vendar drugače neprimerno ali nepravilno ter zato ni v skladu z načeli demokratične pravne države in načeli dobrega upravljanja; posledica nedejavnosti teh organov.

Varuh človekovih pravic je pooblaščen za obravnavo pritožb zoper dejavnosti:

ministrstev in drugih upravnih organov, pristojnih za celotno Češko republiko, ter njihovih podrejenih upravnih organov;

organov lokalne samouprave (tj. občin in regij), vendar samo, kadar izvajajo dejanja državne uprave in ne, kadar izvršujejo lastna pooblastila (samouprava);

češke nacionalne banke, kadar deluje kot upravni organ;

sveta za radijsko in televizijsko oddajanje;

policije Češke republike, razen pri preiskavah v zvezi s kazenskimi postopki;

vojske Češke republike in grajske častne straže;

službe za izvrševanje kazenskih sankcij Češke republike;

ustanov, v katerih so osebe pridržane, prestajajo zaporno kazen, so v preventivnem ali institucionalnem izobraževanju in preventivni obravnavi;

zdravstvenih zavarovalnic;

organov sodišča in državnega tožilstva pri izvajanju državne uprave (zlasti v zvezi z zamudami v postopku, nedejavnostjo sodišč in neprimernim ravnanjem sodnikov), in ne zoper dejansko odločbo sodišča ali tožilca.

Od leta 2006 varuh človekovih pravic nadzoruje tudi varstvo pravic oseb, ki jim je bila omejena prostost.

Varuh človekovih pravic nima pravice posredovati v zasebnopravnih razmerjih ali sporih (kar vključuje spore med delavci in delodajalci, tudi če je delodajalec državni organ). Edina izjema so pritožbe glede diskriminacijskega vedenja, pri katerih lahko varuh posreduje tudi na področju zasebnega prava.

Varuh človekovih pravic lahko izvaja neodvisne preiskave, vendar ne more delovati namesto organov državne uprave in ne more razveljaviti ali spremeniti njihovih odločitev. Če pa ugotovi nepravilnost, lahko od organov ali institucij zahteva, naj jo odpravijo.

Če organ državne uprave ali ustanova, v kateri so osebe, ki jim je bila omejena prostost, v nasprotju s svojo obveznostjo ne sodeluje z varuhom ali če po ugotovitvi nepravilnosti ne sprejme ustreznih popravilnih ukrepov, lahko varuh o tem obvesti javnost.

Razkritje je sankcija, ki je varuhu na voljo na podlagi zakona. V takem primeru lahko varuh javnosti sporoči tudi imena in priimke posameznih oseb, ki delujejo v imenu organa kršitelja.

Pritožbo pri varuhu človekovih pravic mora vložiti oseba, ki zahteva varstvo svojih pravic, ali njen zakoniti zastopnik. Če je pritožba vložena v imenu druge osebe, je potrebno pisno pooblastilo ali drug dokument, v katerem je naveden obseg pooblastila.

Pritožba mora vedno vsebovati:

ime in priimek, naslov in telefonsko številko pritožnika; v primeru pravne osebe ime, registrirani sedež in osebo, pooblaščen za delovanje v njenem imenu;

opis zadevnih okoliščin primera, vključno z navedbo, ali je bila zadeva predložena tudi drugemu organu in kakšen je bil njen izid;

navedbo organa ali organov, zoper katere je pritožba vložena;

dokazilo, da je pritožnik od organa, na katerega se nanaša pritožba, neuspešno zahteval, naj odpravi kršitev;

kopijo odločbe, izdane v zadevi, če je bila taka odločba izdana;

kopije dokumentov, ki se nanašajo na zadevo in vsebujejo pomembne informacije.

Trajanje preiskave in čas, potreben za rešitev pritožbe, sta različna ter sta vedno odvisna od okoliščin in zapletenosti zadeve. Zakon ne določa rokov za varuha človekovih pravic, varuh pa si po najboljših močeh prizadeva vse pritožbe čim hitreje rešiti.

Pravnega sredstva zoper način obravnavanja pritožbe pri varuhu ali njen izid ni.

Pritožba se lahko vloži:

pisno – po možnosti na natisnjem [obrazcu za pritožbo](#), ki se pošlje na naslov: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Pošlje se lahko tudi osebni dopis;

po elektronski pošti (tudi brez elektronskega podpisa), tako da se opis bistva težave pošlje na naslov podatelna@ochrance.cz, še bolje pa je, če se izpolni [obrazec za pritožbo](#) in pošlje po elektronski pošti;

v digitalni poštni predal – ID urada varuha človekovih pravic je jz5adky. Podatkovno sporočilo lahko vsebuje izpolnjen obrazec za pritožbo ali osebni dopis, ki vsebuje pomembne informacije o težavi;

z uporabo interaktivnega spletnega obrazca za elektronsko vložitev, ki zagotavlja, da bo vložena pritožba vsebovala vse potrebne podatke;

osebno v sprejemni pisarni urada varuha človekovih pravic (Údolní 39, Brno) vsak delovni dan od 8.00 do 16.00. Pri tem se lahko pritožba s prilogami vloži ne samo pisno (na papirju), ampak tudi na nosilcu podatkov;

ustno na zapisnik – vsak delovni dan od 8.00 do 16.00 se je mogoče osebno zglasiti v pisarni za sprejem pritožb v stavbi urada varuha človekovih pravic, kjer bo pritožbo obravnaval in zapisal odvetnik urada.

Specializirani organi za varstvo človekovih pravic

Varuh človekovih pravic in pritožbe, ki jih vložijo otroci

V Češki republiki ni varuha otrokovih pravic. Pritožbe, ki jih vložijo otroci ter se nanašajo na varstvo njihovih pravic in interesov, trenutno obravnava varuh človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic <http://deti.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

Telefon: +420 542542888

Telefaks: +420 542542112

E-naslov: deti@ochrance.cz

Otroci se lahko na varuha človekovih pravic obrnejo na različne načine, in sicer **z navadnim pismom**, poslanim po pošti ali osebno vročenim na naslovu Veřejná ochránkyně práv, Údolní 39, 602 00 Brno, ali **z interaktivnim obrazcem**, izpolnjenim v skladu z navodili, ali **z elektronsko pošto**, poslano na naslov deti@ochrance.cz, ali **osebno** na naslovu varuha človekovih pravic, kjer se lahko otrok o težavi pogovori z odvetnikom urada varuha človekovih pravic in jo ob njegovi pomoči zapiše.

V pritožbi je treba jasno navesti zlasti:

glede koga ali česa se otrok pritožuje (vključno z imenom vsaj organa ali druge institucije ali osebe, s katero je imel otrok opravka);

ime in priimek, datum rojstva in prebivališče otroka;

opis težave;

kontaktne podatke, tj. telefonsko številko, e-naslov in poštni naslov.

Varuh človekovih pravic **lahko otroku pomaga** npr.:

v primeru malomarnosti socialnega delavca;

v primeru dolgotrajnega sodnega postopka;

če se sodnik ne vede primerno;

če otroka v šoli ustrahujejo;

če otrok ni bil sprejet v šolo;

v primeru neobičajno strogega reda, ustrahovanja itd. v otroškem domu;

če otrokovi starši niso prejeli socialnih prejemkov;

če so organi nepravilno izračunali pokojnino otrokovih starih staršev;

če organ, pristojen za gradbene zadeve, ne obravnava slabega stanja (gradnja ali tehnične lastnosti) stavbe ali če sosed gradi objekt brez dovoljenja;

če organi ne obravnavajo odlagališča na kraju, kjer je odlaganje odpadkov prepovedano;

če pritožba glede nedelujočega izdelka ni bila obravnavana.

Vendar pa varuh človekovih pravic ne more na primer:

spremeniti sodne odločbe;

poseči v preiskavo policije Češke republike (nekatera pooblastila v zvezi s tem ima državni tožilec, ki nadzoruje dejavnosti policije);

posredovati v medosebnih sporih (npr. sosedskih sporih glede zemljišča, sporih med starši ali drugimi družinskimi člani itd.). Take zadeve je treba predložiti sodišču.

Institucije, ki nudijo pomoč žrtvam diskriminacije

Varuh človekovih pravic

Údolní 39

Brno, 602 00

Telefon: +420 542542111

Telefaks: +420 542542112

E-naslov: podatelna@ochrance.cz

Varuh v skladu z zakonom o varuhu človekovih pravic žrtvam diskriminacije zagotavlja **metodološko pomoč**, in sicer:

oceni, ali lahko zadevno ravnanje dejansko pomeni diskriminacijo v skladu z zakonom o preprečevanju diskriminacije;

žrtvam diskriminacije svetuje, kako ukrepati naprej, na koga se obrniti in kako vložiti predlog za začetek postopka zaradi diskriminacije.

Vložnik mora ob vložitvi prošnje za preiskavo diskriminacije pri varuhu človekovih pravic čim natančneje opredeliti domnevno diskriminacijsko ravnanje,

prošnji pa priložiti vse dokaze, s katerimi bi lahko dokazal diskriminacijo.

Urad za varstvo osebnih podatkov

Urad za varstvo osebnih podatkov <https://www.uoou.cz/>

Pplk. Sochora 27

170 00 Praga 7

Telefon: +420 234665111

Telefaks: +420 234665444

E-naslov: posta@uoou.cz

Urad za varstvo osebnih podatkov je neodvisni organ, ki:

nadzoruje izpolnjevanje zakonskih obveznosti pri obdelavi osebnih podatkov;

vodi register odobrenih obdelav osebnih podatkov;

sprejema pritožbe državljanov glede kršitev zakona;

svetuje o varstvu osebnih podatkov.

Dejavnosti urada so opredeljene z zakonom št. 101/2000 o varstvu osebnih podatkov in spremembah nekaterih zakonov, kakor je bil spremenjen.

Namen zakona o varstvu osebnih podatkov je pravica državljana, kot je zagotovljena z listino o temeljnih pravicah in svoboščinah, do varstva pred **nepooblaščenim posegom v njegovo zasebno in osebno življenje ter nepooblaščenim zbiranjem, objavo ali drugo zlorabo osebnih podatkov.**

Vsakdo, ki odkrije ali ima razlog za sum, da se njegovi osebni podatki obdelujejo v nasprotju s pravico do varstva zasebnega in osebnega življenja ter v nasprotju z zakonom o varstvu osebnih podatkov – na primer, če so osebni podatki, ki se obdelujejo, netočni ali če obdelava presega namen, za katerega so bili zbrani –, ima pravico to prijaviti uradu.

Prijava, s katero se opozori na sum kršitve zakona o varstvu osebnih podatkov, mora vključevati:

opredelitev osebe, za katero se sumi, da je kršila zakon o varstvu osebnih podatkov;

opis dejavnosti, ki vključuje obdelavo osebnih podatkov, s katero je bil kršen zakon o varstvu osebnih podatkov;

navedbo osebnih podatkov (ali vsaj njihovih kategorij), ki so bili obdelani v nasprotju z zakonom o varstvu osebnih podatkov;

dokumente ali drugo gradivo (ali njihove kopije), iz katerih je razvidno razmerje med prijaviteljem (pritožnikom) in osebo, ki je nepravilno obdelala njegove osebne podatke;

dokumente ali drugo gradivo (ali njihove kopije), na podlagi katerih je mogoče ugotoviti kršitev zakona o varstvu osebnih podatkov;

sklice na razpoložljive vire, s katerimi se lahko potrdijo opisana dejstva;

kontaktne podatke prijavitelja (pritožnika).

Pritožba se lahko pri uradu vloži tudi anonimno ali pošlje po elektronski poti.

Oseba, ki vloži pritožbo, ni stranka v morebitnem upravnem postopku, lahko pa se zasliši kot prič.

Drugi specializirani organi

Prvi organ, na katerega se lahko fizične osebe obrnejo v primeru kršitve temeljnih človekovih pravic, je varuh človekovih pravic. Drugi subjekti, dejavni na tem področju, so na primer:

Uprava centrov za pridržanje beguncev v okviru ministrstva za notranje zadeve

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7

143 01 Praga 12

Telefon: +420 974827118

Telefaks: +420 974827280

E-naslov: podatelna@suz.cz

Uprava centrov za pridržanje beguncev je organizacijska komponenta države, ki je podrejena namestniku ministra za notranje zadeve, pristojnemu za javni red in varnost. Uprava sodeluje z vladnimi in mednarodnimi institucijami, organi lokalne uprave in nevladnimi organizacijami. Upravlja tudi centre za pridržanje tujih državljanov. Od leta 2009 upravlja mrežo centrov za podporo vključevanju tujih državljanov v glavnih mestih okrajev.

Češka republika prek uprave centrov za pridržanje beguncev zagotavlja namestitve in druge storitve prosilcem za azil, beguncem in pridržanim tujcem v skladu z zakonom št. 326/1999 o bivanju tujih državljanov v Češki republiki in zakonom št. 325/1999 o azilu. Cilj uprave centrov za pridržanje beguncev je, da se tem osebam zagotovijo ustrezne in dostojne razmere.

Nacionalni svet invalidov Češke republike

Partyzánská 7

170 00 Praga 7 – Holešovice

Telefon: +420 266753421

E-naslov: nrzpccr@nrzp.cz

Nacionalni svet invalidov je od 11. decembra 2014 registrirano nacionalno združenje, ki zastopa interese invalidov v pogajanjih z državnimi in javnimi institucijami. Njegova vloga je prispevati k vključevanju invalidov v družbo in dosledno varovati njihove človekove pravice. Svet je glavni svetovadni organ vladnega odbora za invalide.

Med njegovimi prednostnimi nalogami so tudi:

usklajevanje organizacij za invalide v zadevah skupnega interesa;

obveščanje javnosti o temah, povezanih z invalidnostjo;

spremljanje primerov diskriminacije invalidov;

izvajanje projektov za izboljšanje življenja invalidov;

načrtovanje izenačevanja priložnosti za invalide na regionalni ravni;

upravljanje nacionalne mreže strokovnih socialnih svetoválnih služb;

objavljanje publikacij, revij in informativnega gradiva.

Drugo

Z vprašanji človekovih pravic se v Češki republiki ukvarjajo številne neprofitne organizacije, ki pomagajo ljudem, kadar so te pravice kršene.

Center za vključevanje tujcev

<http://www.cicpraha.org/>

Pernerova 32/10, 186 00, Praga 8

E-naslov: info@cicpraha.org

Center za vključevanje tujcev je civilno združenje, ki je bilo leta 2003 ustanovljeno za pomoč tujim državljanom pri vključevanju v češko družbo.

Osredotoča se na zagotavljanje ambulantnih in terenskih socialnih storitev in izobraževalnih programov za tujce, ki dolgoročno ali stalno prebivajo v Češki republiki. Center ima podružnice v vseh čeških okrajih, vendar je središče njegovih dejavnosti v Pragi in Osrednječeškem okraju. Organizacija je registrirana kot ponudnik socialnih storitev na podlagi zakona o socialnih storitvah in akreditirana na podlagi zakona o prostovoljstvu.

Med glavnimi dejavnostmi organizacije so:

zagotavljanje socialnega svetovanja priseljencem: tujim državljanom, ki stalno ali dolgoročno prebivajo v Češki republiki, in upravičencem do mednarodne /subsidiarne zaščite;

zagotavljanje kariernega svetovanja ter razvoj programov in dejavnosti, namenjenih priseljencem za njihov vstop na trg dela;

organiziranje nizkopražnih (odprtih) tečajev češčine in drugih specializiranih tečajev češčine za tujce, vključno z razvojem novih in naprednih metod poučevanja;

izvajanje drugih izobraževalnih dejavnosti (izobraževanje učiteljev češkega in tujih jezikov, poučevanje tujih jezikov, nadaljnje usposabljanje pedagoških delavcev, mentorstvo, računalniški tečaji itd.);

program prostovoljstva – mentorstvo v obliki individualnega sodelovanja med stranko in prostovoljcem ter organiziranje prostočasnih in družabnih dejavnosti, srečanj, razprav, tematskih večerov itd.;

informativne dejavnosti – seminarji, informativno gradivo.

Cilj vseh programov je, da se priseljencem v Češki republiki omogoči neodvisno in dostojno življenje v Češki republiki, obenem pa zagotovi, da poznajo in spoštujejo lokalne zakone ter povsem medosebna pravila ravnanja in vedenja ter da se v družbi sprejemnici spodbujajo razumevanje, pripravljenost pomagati in spoštovanje individualnosti vsakega migranta.

Zadnja posodobitev: 13/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.